

QUINQUE NERVIA, vide *Pentapleuron*.

QUINQUINA, vide *Cina Cina*.

QUINTA ESSENTIA, vide *Essentia Quinta*.

QUOTIDIANA FEBRIS INTERMITTENS, est, febris quæ omni die invadere solet & remittere, duratque ordinario per 12. horas, & per totidem desinit. Gr. *Ποσειδώνος*. A *μειζωνος*. B. *De dagelphse kooys*. G. Das tæglichche fieber. Gall. *Fievre Quotidiene*. A. A quotidian Ague.

R.

R. Idem est ac si diceret *Recipe*, quod signum Jovis infigne quoque fert, quasi Medici Deum prius invocarent, & notant *ꝛ.* vel *Jupiter* in Principio formularum reperitur.

RABDOIDES, idem quod *Sutura sagittalis*, ex *ῥάβδος* virga, & *ειδος* forma.

RABIES HYDROPHOBICA, vide *Hydrophobia*.

RACEMUS, pro uva accipitur, neque tantum ipsius vitis est, sed etiam Hederæ & aliarum herbarum, aut fruticum uvas quasdam producentium. Dicitur etiam ramulum id, è quo acini dependent.

RACHITÆ & RACHITÆI, sunt musculi ad dorsum pertinentes, à *ῥαχίς* dorsi spina.

RACHITIS, vide *Rhachitis*.

RADICALES DIES, vide *Critici dies*.

RADICULA, vide *Rapbanus*, & *Scruthium*.

RADIX, vide *Rapbanus*.

RADIX CAVA, est *Aristolochia* species, cujus radix cava est.

RADIÛS, est Carpi musculus, *Externus* est vel *Internus*. Posterior ab eodem ferè cum cubitæo protuberulo descendens radioque incumbens, primi Metacarpi ossis involucre, sub Indice affigitur. Alter *Externus*, ab externo brachii processu latus erumpens, radio impositus, circa prima metacarpi ossa duplici ut plurimum separatoque desinit tendine; hic corpus flectit, ille verò extendit. B. *Ellespys-spiet*. G. Der elnbogen maufz. Gall. *Muscle Radial*. A. Muscle of the Elbow.

RADIUS, est os cubiti minus, *Focile minus* dictum, obliquius est ulna, & ab ea in medio nonnihil distat, ubi tenuè interest ligamentum: supra verò ulna Radium excipit;

cipit; infra hic illam. Superior ejus pars cum externo brachii processu articulatur per diathrosin, undè motus pronus & supinus. Inferior per appendicem cum carpi ossè ad maximum digitum. Hujus superior pars tenuior, inferior verò crassior. Gr. Ὠκράνη, Κρανή, Πραπήνη. Item, os tibiæ minus. B. *Die kleine Kellepp.* G. Armfchiene, der kleine elbogen pfeiff, die spindel im arm. Gall. *Le Rayon.* A. The elbows bone.

RADIX, est infima pars plantæ, terræ infixæ, per quam nutrimentum capiens crescit, sive id, quo alimentum atrahitur: neutiquam tamen est tota illa pars, quæ ut à circumposita sibi nutriretur materia, terræ committitur, quæ propriè radicis truncus dicenda, & potiùs ad caulem seu caudicem, quàm ad radicem referenda est, quum implicatis iisdem vasorum generibus constet, verùm illa pars, quæ exteriori sui superficie matriçi contigua, infinitis oculis pertusa acceptos humores promovet, ut per canales deinceps vasis lacteis non absimiles in ipsum plantæ corpus ferantur, propriè radix vocanda est: quæ quanquam stricta nimis videatur, generalissima tamen & omnibus plantis applicanda est definitio, competit enim æquè his, in quibus nulla, ut vulgo putatur, ac illis, in quibus manifesta sensibus occurrit radix, minimis undiquè foraminibus pertusa deprehenditur superficies, per quæ nutrimentum hauriunt; ut in Pomo Aurantio, Nephthuni piscatoribus dicto seu Pila Marina, & nonnullis terræ tuberibus apparet, adeòque tota in hisce superficies pro radice inservit, quod idem in plantis quibusdam submarinis plantè, ut videtur, lapideis obtinere credibile est; & ex analogia animalium deduci & utcumque probari potest, hæc enim sui juris facta non tantum per os alimenta ingerunt, sed tota quoque cutis humido aëri exposita eidem scopo inservire videtur; simile quid in ovis animalium observatur, quæ humore naturaliter in utero contento, & per membranas transeunte æquè ac colliquamento seu liquoris Amnii principio nutriuntur. Plantæ autem, quæ conspicua & sensibus magis obvia radice sunt præditæ, hæc in parte multum inter sese differunt, aliæ enim sunt Bulbosæ, quæ vel squamosæ vel Tuberosæ deprehenduntur, aliæ Grumosæ, aliæ Fibrosæ, aliæ denique Nodosæ, quas ut primarias radicum differentias notasse sufficiat: inutile

inutile foret minora, quibus inter sese differunt, signare discrimina, quatenus aliis, multæ, longæ, altæque sunt radices, ut Fico, Robori, Platano; aliis paucæ & summæ terræ adhaerentes, ut oleæ: Punicæ, Malo, aliis nervosæ, ut Abieti: aliis carnosæ potius, ut Robori, aliis veluti nodosæ & villosæ; ut oleæ, quæ cuicumque fructi, suffrutici, herbæ & similibus applicari possunt.

RAMEX, vide *Hernia*, aut *Cirfos*.

RAMI, non tantum dicuntur brachia vasorum majorum, sed & plantæ, qui sunt ejusdem structuræ ac ejus truncus, & tantummodo ut ejus divisiones considerandi veniunt: quemadmodum enim ex minimis similibus collectis radiculis radice truncus & caudex oritur, sic ex caudice rami prodeunt: hic autem in nonnullis rectus affurgit, in aliis ilicò in folia & ramos explicatur: Priores (quales inprimis sunt arbores) erectum habent stipitem, qui prolongatus tantum est caudex, quod in posterioribus seu plantis, quæ in folia explicantur, non ita obtinet: ambæ tamen in ramos expanduntur, qui in his foliacei, in illis stipitifformes deprehenduntur, in prioribus folia sunt ipsi rami, & hæc alia magnitudine suâ longè exsuperant, in posterioribus, uti in omnibus arboribus, stipites dividuntur in ramos iterum ramosos, & suæ substantiæ ubique similes, quorum latera hinc indè, & ultimi fines in folia explicantur. Ramos autem iisdem ferè partibus constare docet annotinus oblique in autumno abscissus ramus, in loco humido terræ commissus, depectæ enim partes inferiùs in radices, superiùs in folia & novam facundamque arborem explicantur: hæc igitur omnia tantummodo sunt productiones radice, sic caudex nihil continet, quòd non similiter in radice reperiatur, & contra nihil in radice observatur, quin itidem in caudice appareat, quumque radix in omni parte videatur habere illud rudimentum, undè tota deinceps perfecta planta producitur, idem in caudice & ramis obtinere probabiliter indè conjicitur, quia scilicet, si ex quacunque ferè arbore. V. G. salice duo virgulta abscindantur, & assumptis partibus superioribus unum rectum, seu parte, quæ radici erat proprior, alterum inversum terræ committitur, utrumque eodem crescit modo, nisi quod in posteriori rami magis horizontales, & folia paulò majora deprehendantur undè

apparet in ramis quoque adesse illud rudimentum, quod in veras radices abire, & novam futuram plantam continere queat. B. *Gen tack*. Gall. *Des Ramaux*.

RANINÆ VENÆ, sunt eæ quæ sub lingua manifestè visuntur. B. *hikbojs aders*. G. Die frosch adern. Gall. *Veines Ranines*. A. The frogge vessels or veins.

RANULA, five RANA, vide *Batrachium*.

RANUNCULUS, habet calicem pentaphyllum herbaei coloris ante floris perfectionem plerumque fugacem: flos est perfectè rosaceus, pentapetalus seu polypetalus: radix nonnunquam fibrosa, vel granulosa & digitata, nunc tuberosa, aliquando planè intorta, foliatura est lata vel angusta, secta vel minus secta, hinc nil characteris dat, folia quoque varia sunt, sed habet calicem pentaphyllum, & stamina innumerabilia, quæ circumcrescunt capiti frugifero, exceptis nonnullis. Gr. *Βατράχιον*, à Ranis nomen accepit: quod limitibus humidis opacisque marginibus ranarum more lætetur: aut quòd aquis ubi Rana degunt, potissimum gaudeat: aut quia inter ejus frutices ranae frequenter inveniuntur. B. *Woter-blom / hane: boet*. G. Schmaltz-blum, hanen-fusz, frosch pfeffer. Gall. *Renoncule*. A. Crow-foot.

RAPA, & RAPUM, est planta, quæ habet folia oblonga, magna, ampla, repentia, profundè incisa, aspera: flores sunt quadrisidi, cruciformes, flavi; flori succedit siliqua cornu fungosum referens, septo medio divisum, femine subrotundo & rubicundo prægnans: radix est crassa, expansa, carnosa, oblonga, aut rotunda, coloris viridis aut albi, aut rubicundi aut externè nigricantis, in parte inferiori fibras habens, internè dura, alba, saporis aliquando dulcis, aliquando acris: putant dici à *ραπῆς* & *ραφῆς*. Rapa vel Rapum, quasi Ruapum, vel Ruapa vocatur, quòd è rure eruatur; vel quòd facilè extra terram ruat; vel quod magis placet, quòd passim in cibus rapiatur: ergo nomen à rapiendo accepisse videtur: nam & à prætereuntibus etiam ex agris rapitur, & evellitur. Gr. *Γορβύλη, Γορβύλις*. B. *Raap / knol / ruibe*. G. Rueben. Gall. *Rave*. A. Turnepe, Rape.

RAPHANUS, habet folia magna, longa, lata, acuta, pulchrè viridentia, Rhapontici foliis satis similia: caulis est rectus, firmus, striatus, cavus: flores sunt parvi, quadri-

drifidi, cruciformes : his succedunt fructus parvi, ferè rotundi, & tumidi, quibusdam feminibus prægnantes : radix est oblonga, pollicis crassitudine ac etiam crassior, gustu acerrimo, sinapi haud absimili, odoris nullius; *Raphanis*, seu *Raphanum*, nomen habet ἀπὸ τοῦ ῥᾶ, seu ῥάδιος φάριον, quòd nempe facillè appareat, nam die tertio à sattu profilit, hoc nomine potissimum gaudet *raphanus ruscianus*. B. *Kammelatzen*. Gall. *Grand Raifort*. A. *Horseradish*.

RADICULÆ vel **RADICES**, est hæc planta *raphanus hortensis*, qui in obsoniis pro deliciis habetur, nomen sibi arrogavit, quòd cæteras amplitudine corporis superet, vel quam paucissimis magnitudine cedat. Etenim plerumque in tantam molem coalescit, ut in frigidis locis, quibus gaudet, sicut in Germania, infantium puerorum magnitudinem æquet : folia habet magna, ampla, aspera, viridia, profundè incisa, Rapam referentia, sed magis sinuosa : caules sunt rotundi, ramosi, flores quadrifidos, purpureos, & cruciformes habentes : succedit fructus seu siliqua corniformis, crassa, spongiosa, duobus feminum subrotundorum ordinibus facta, mediastino tenui discretis : radix est longa, crassa, carnosà, alba, rubicunda aut nigra, saporis acris aut penetrantis, sed grati : hæc planta in hortis colitur, radix è terra effoditur verè, quando est tenera, succulenta, fragilis, & esculenta. B. *Ka-
dys*. G. *Rettig*. Gall. *Raifort*. A. *Radish*.

RAPHE, vide *Sutura*.

RAPISTRUM, *Monospermon*, est Rapa sylvestris, est planta, quæ habet caules tenues, rotundos, ramosos, aliquantulum villosos; folia repentia, crassa, Rapam referentia ad principium laciniata, dein subrotunda, leviter sinuata & subhirsuta : flos cruciformis, quatuor scilicet petalis constans, ex cujus calice surgit pistillum, quòd deindè abit in fructum seu testam ferè globosam, unicapsularem, semine factam ut plurimum singulari, radix longa, fibrosa, & albescens. Gall. *Rave*.

RAPUM TERRE, vide *Cyclamen*.

RAPUNCULUS spicatus, est planta quæ habet folia ex radice erumpentia violam referentia, punctis nigris aliquando instructa, pedunculis longis adhaerentia; caulis est angulosus, excavatus, succum lacteum præbens, fo-

lia oblonga, angusta habens : flores in summitate in spicam sunt congesti, coloris cærulei, purpurei vel albi; post florem sequitur fructus divisus in tria loculamenta, femina exigua, splendentia, & rubicunda continentia : radix alba Rapum referens : Rapunculus esculentus est campanula radice esculenta flore cæruleo : est diminutivum à Rapa. Gall. *Reponse*.

RAREFACIENTIA, sunt remedia, quæ moderato calore; vapores humoresque difflando, poros partium majores faciunt. Gr. Ἀραιωτική. B. *Uunmakende middelen*.

RASSETTA, idem est quod *Carpus* aut *Brachiale*.

RASORIUM, est cultelli species, quo utuntur chirurgi in abradendis capillis, & ossibus cariosis, à radendo vocatum. B. *Ein scheer-mes*. G. Ein scheermesser, scharfack. Gall. *Rasoir*. A. Barbers Shop, Rasour. Idem quod *Rasatorium* aliquando.

RASPATORIUM, seu SCALPRUM RASORIUM, est instrumentum Chirurgicum, ossibus cariosis & squamulis abradendis, confectum. Gr. Ξυστρα vocant. B. *Ein rasper*. G. Das schroteisen, schrotmeißel. Gall. *Rugine*, *Ratissoire*. A. A Grater or rape.

RASPATORIUM, seu RADULA, à radendo, est instrumentum ex lamina ferrea pertusa & asseri parvo affixa, cujus inæqualitate & scabritie, radices, ligna &c. raduntur, Gr. Ξύστρα. B. *Ein raspe*. G. Raspel. Gall. *Rape*, *Racloir*, *Ratissoire*. A. Rasp.

RATIONIS OS, idem quod *Sincipitis*.

RAUCEDO, Gr. Βεγγυλον, est vox rauca, acutie strepens, absque ulla soni glabritie vel claritate, & exilis, sic ut sæpè non audiatur, nisi à propè adstantibus, adest etiam in hac sibilus aliquis : orta à ficcitate vel asperitate Instrumentorum formandæ voci inservientium, hinc consequitur vel tussim, vel susceptum frigus, vel crapulam, vel nimios clamores, vel pulverem in fauces illapsum, vel consumptionem Instrumentorum vocalium à lue venerea : vel denique abusum ciborum aut Medicamentorum acrium. B. *Heesheid*. G. Heifcherkeit. Gall. *Enrouement*. A. Hoarsness.

RAVED SENI, est Rhabarbarum Orientale.

RECEPTACULUM CHYLI, idem quod *Sacculus Chyliferus*.

RECEPTACULUM CHYMICUM, est vas amplum, in quo guttæ & vapores destillantes ex rostro vasis, in quo Corpus destillandum habetur, excipiuntur: vocatur & *Recipiens*, & *Excipulum*. B. *Ge ontfanger*. G. Vorlege glasz, receptackel, eine recipient. Gall. *Un Recipient*, *Balon*. A. A recipient, receiver.

RECEPTUM, idem quod *Formula*.

RECIDIVUS MORBUS, est, quando materia à prior morbo relicta, vel corporis morbosâ diathesi non satis mutata in sanitate requisitam conditionem, denuò recru- descit & eundem similemve morbum resuscitat.

RECRUDESCENTIA, est, quando morbus jam desinens, aut mitis factus, denuò, ad eundem vigorem redit.

RECTIFICATIO, est destillatio repetita liquorum jam antea destillationi subsectorum, ad eos magis purificandos & exaltandos. B. *Verbeteringe*. G. Verbesserung, das rectificiren. Gall. *Rectification*. A. Idem.

RECTI MUSCULI, habentur inter externôs abdominis Musculos: in quibus arteriæ & venæ Epigastricæ ab interna parte ascendunt, tum à mammariis interius propè mamillam descendunt. Circa Medium abdominis in latitudinem majores inscriptionibus binis, ternis, interdum & quaternis, in plures veluti musculos dirimuntur. Ad mucronatam pectoris cartilagine, costarumque trium vel quatuor cartilagine, exortu carnosî sunt, in ossè vero pubis, valido tendinosoque corpore defixi. Duo porrò paria dicuntur *Musculi recti Majores & Minores capitis*. Par rectum majus, parvum est carnosum & gracile. Oritur à secunda colli vertebra, & desinit in Medium occiput, *Minus rectum* sub priori latet, venit à prima colli vertebra, & in Medium occiput terminum assequitur. Caput ambo retrorsum leviter ducunt & ad latus. B. *Ge regte spier*. G. Der rechte mausz. Gall. *Muscles droits*. A. The Right muscles of the Abdomen.

RECTUM INTESTINUM, est omnium & præcipuè Crassorum intestinorum ultimum, incipit à coli fine, & desinit in anum, gaudet musculis sphinctere, & duobus dilatatoribus. B. *Den aars-darm / endet-darm*. G. Der mast-darm, ars-darm, affterdarm. Gall. *Le Boyau Culier*, *le Gros Boyau*, *le Rectum*. A. The stright Gut.

RECUTITUS, sive **APELLA**, est cui portio præputii

refecta fuit, ut in Judæis & Mahometanis. B. *Befneden*. G. *Befchnitten*. Gall. *Circoncis*. A. *Circumfised*.

REDUCIA, idem quod *Paronychia*.

REDUCTIO, est Metallorum ab acido aliquo corroforum, mediante Alkali quopiam, nempe acidum absorbente, vel mutante, in pristinam denuo formam fusio.

REDUVIA, est levis quædam cuticulæ ad unguum radices fissura. Nonnulli sic quoque *Paronychiam* vocant. B. *Pjn-nagel*. G. *Nagelzwang*, der wurm oder das ungenant am finger. Gall. *Panaris*. A. The Loofness or cleft of the Skin about the root of the nails.

REFECTIVA, idem quod *Analeptica*.

REFICIENTIA, idem quod *Analeptica*.

REFRIGERATORIUM, est vas ligneum, aquâ plenum, cui fistula recta vel spiralis ex stanno vel plumbo inest, quâ aqua destillata, refrigerandi gratiâ perfuit. B. *Ein kuelbat*. G. *Ein kuehl-fasz*. Gall. *Refrigerant*, *Refrigeratoire*. A. A cooling vessel.

REGENERATIO, sive *PALINGENESIA*, Chemicis vocatur quando res quædam operationibus in aliam formam redactæ, ope aliarum operationum, vel peregrinorum additorum, in eandem naturam, quâ prius gaudebant, reducuntur.

REGIMEN, vox recepta est in arte Medica, denotans certam & à medico imperatam diætæ & victus rationem, tam in statu sano quam morbofo. Chymicorum turba etiam de Regimine ignis jactat, atque in eo suos habet gradus. Vide *Gradus*. B. *Beftuur* / *regeeringe*. G. *Regierung*. Gall. *Regime*. A. Idem vel Governing.

REGINA PRATI, est *Ulmaria*: sic dicitur, quod tam lætè caput in pratis præ cæteris plantis erigit. Vide *Ulmaria*.

REGISTERES, REGISTRA seu VENTILA, spiracula furni sunt, quæ aër ingreditur sub venti specie, vel quibus supernè exit, & quibus hinc pro operatoris intento dirigitur ignis, iis enim clausis, ignis debilior fit, verum apertis intensior. Gr. *Επισφύρα*. B. *Logtgaten* / *regerpyven*. G. *Luffloch*. Gall. *Soupirail*. A. A hole to let in Aire.

REGIUS MORBUS, vide *Icterus*.

REGNUM, est certa quædam reductio rerum in tellu-
re

re nostra reperiundarum ad aliquam classẽ generalem, quæ omnes in quibusdam proprietatibus conveniunt: Tale in medicina constitutum fuit triplex. 1. *Vegetabilium*, continens sub se omnium plantarum genera. 2. *Mineralium*, continens omnia, quæ ex terra effodiuntur, neque tam manifestam ex suo semine ac vegetabilia originem habent. 3. *Animalium*, complectens omnia animantium genera in quovis medio vitam suam degentia. B. *Урѣ / ге-
лагт.* G. Reich. Gall. *Regne.* A. Kingdome.

REGULUS, Chymicis usitatissima vox est, qui in probatione aut fusione alicujus mineræ, illud quod manet in crucibuli fundo vel cupula, *Regem* vel *Regulum* appellarunt, fortè quia erat totius nobilissima essentia. B. *Кор-
ningsхен.* G. Der Koenig. Gall. *Regule.* A. Regule.

RELAXANTIA, vide *Chalastica*.

RELAXATIO, est quarundam partium, uti musculorum, vasorum & membranarum dilatatio ultra elasticitatis suæ, h. e. virtutis contractoriæ, tonum, quâ partes in functionibus suis sanis impediuntur; uti in Strabismo, Varice, Aneurismate, Hernia &c. Gr. *χαλασις, Ανεσις,
καύσις.* B. *Єen verwijdering / verlamming.* G. Das nachlassen, das erweitern. Gall. *Relachement.* A. A rereleafing, loosing.

REMIIDIUM, idem quod *Medicamentum*, seu *Auxilium*.

REMINISCENTIA, Gr. *Ανημνησις*, est perceptio, quâ rerum antea perceptarum ideæ, menti sensatione, vel aliâ perceptione impressæ, per earum vestigia vel imagines cerebro impressas, vel voces aut alia earum signa oblata, animæ mediantibus spiritibus animalibus, in sensorio communi, rursus offeruntur; vel reminiscencia est arbitraria rerum cerebro antea impressarum, ad suos usus depromptio. B. *De geheugenisse.* G. Gedächtnus. Gall. *Reminif-
cence, Souvenance, Souvenir.* A. Remembrance.

REMISSIO FEBRIUM, est incalescentiæ supra modum sanguinis cessatio, quæ in febribus intermittentibus absolvi integrè solet, in continuis verò partialis.

REMORA ARATRI, est Ononis, dicitur quòd in opere arantes boves subindè sistat. Vide *Anonis*.

REMORA, est Instrumentum Chirurgicum apud Hildanum, quo os femoris restituitur.

REMULUS, vide *Coffa*.

RENES, Gr. Νεφει, bini sunt in abdomine, sub peritonæi duplicatura positi, propè diaphragma, multa pinguedine involuti, ad eandem ferè altitudinem quam Hepar & lien, quæ illos quoque tegunt; dexter in homine inferior est quàm Sinister, accipiunt arteriam ab aorta perpendiculariter emissam, quæ dividitur in plurimos ramos vermiculari reptatu currentes, & in se hiantes, ex quibus fistulæ laterales minimæ oriuntur, quæ in corpora papillaria duodecim terminantur, & Urinam à sanguine secretam evehunt in pelvim renis, in qua pariter similes fistulæ ab innumeris glandulis oriundæ in eundem usum defcunt: uterque ren emittit unam Venam, *Emulgentem* dictam in *cavam* statim terminatam; Nervisque quamplurimis & lymphaticis vasis gaudet. B. *De niern*. G. Die niern. Gall. *Les Roignons*, *Reins*. A. The Reynes, Kidneys.

RENES SUCCENTURIATI, vide *Capsula Atrabilaria*.

REPELLENTIA, sunt, quæ ut dicunt, Veteres, suâ frigiditate, vel astringendi vi, fervorem & affluxum humorum reprimendo, ac poros & meatus partium claudendo, intumescantiam partis imminuunt, & allabentes humores alio pellunt. Hæc horum medicamentorum actio à nonnullis medicis circulationi sanguinis & humorum repugnare asseritur: tamen experientia multiplex, & solida ratio pro his medicinis militare videntur. Gr. *Απορροητικά*. B. *De rugdijvende middelen*. G. Zu rueck treibende mittel. Gall. *Repercussifs*.

REPERCUTIENTIA, idem quod *Repellentia*.

REPOSITIO, est operatio Chirurgica, quâ membrum aliquod, quod loco suo debito excidit, cum violentia & artificiosè, in pristinum locum reponitur. B. *Herstellung*. G. *Herstellung*. Gall. *Replacement*. A. Idem.

RESEDA, est planta, quæ habet caulem excavatum, striatum, villosum, ramosum, curvum: folia alternatim disposita, profundè incisa, crispata: flores sunt anomali, in summitate caulium crescentes, coloris flavi, flori succedit capsula membranacea, triangularis, oblonga, continens semina exigua, obrotunda, nigra: radix est longa, tenuis, lignosa, alba, acris: hæc planta crescit in prætis: dici videtur, à resedandis doloribus, collectionibus, inflammationibus.

flammationibusque, habet succum molliſſimum hinc credibile eſt eum dolores ſedare. B. *Dreemde raket.*

RESIDENTIA, eſt craſſamentum ſeu fæces quæ in liquoribus turbidis ad fundum ſubſident.

RES NATURALES, ſive RES DEBITÆ aut ORDINATÆ, vulgò recenſentur tres: Sanitas, Sanitatis cauſæ, & Sanitatis effecta. Alii ſeptem enumerant, ut Elementa, Temperamenta, Humores, Spiritus, Facultates, Aëtionem: ſed Elementa & Temperamenta pertinent ad Phyſicam: Humores, Spiritus & Partes, ſanitatis cauſis annumerantur, quæ conſtant ex bona temperie & apta conformatione; Facultates & Aëtionem, ſub Sanitatis effectis conſtituuntur. B. *Natuurlijke dingen* / vel potiùs *de beſchooylijke* vel *oꝛdentlijke dingen*. G. *Natuerliche ſachen*. Gall. *Chofes Naturelles*. A. *Natural things*.

RES NON NATURALES, ſunt ſex, Aër, Cibus & Potus, Motus & Quies, Somnus & Vigilæ, Animi pathemata, Excreta & Retenta, ſic appellantur, quia ſi modum excedant, ſapè morbis anſam præbent. Hiſce meritò à Sennerto aliisque adjunguntur *Applicata* corpori externa, uti ſunt balnea, fomenta, emplaſtra &c.; omnia enim hæc bono uſu adhibita, corpori proſunt, & ipſi naturalia ſiunt; verum abuſu, nocent. B. Dicuntur *niet-natuurlijke dingen* / ſed potiùs *noodzakelijke dingen*. G. *Unnatuerliche ſachen*. Gall. *Chofes non Naturelles*. A. *Not natural things*.

RES PRÆTER NATURAM, ſunt Morbus, Morbi cauſæ, & Symptomata ſive morbi effecta, quorum præſentia, illa quæ in corpore ſano fieri debebant, nunc impediuntur, adeòque abundant in corpore. B. *Teggenatuurlijke zaken* vel *zondigende dingen*. G. *Über natuerliche ſachen*. Gall. *Chofes contre Nature*. A. *Things Againſt Nature*.

RESINA, eſt corpus in certò frigoris gradu durum, fragile, pellucidum, ad calorem liqueſcens, & diſfluens, in aqua non ſolvendum, in oleo, & in alcohole diluendum, in igne ardens inſtar olei. Gr. *ῥηίνᾱ*, ſunt arborum aut herbarum concretæ lachrymæ, ut *Maſtix*, *Thuſ*, *Ammoniacum*, *Terebintbina* &c. quæ tempore & ſolari calore indurantur, ſubſtantiæ pinguis, inflammabiles, & in oleo ſolubiles ſunt. B. *Harz*. G. *Hartz*. Gall. *Reſine*. A. *Roſin*.

RESOLVENTIA, sunt medicamenta, quæ liquidorum animalium moleculas, quæ præternaturaliter coiverant in se, in naturales iterum discerpunt, adeoque eas vel circulantes attenuant, vel hærentes in loco dividunt, & circulationi restituant. **B. Openende of ontfloppende midelen.** Gall. *Remedes Resolvans, Aperitifs.*

RESOLUTIO, idem quod *Paralyfis.*

RESORBENTIA VASA, vide *Absorbentia.*

RESPIRATIO, est thoracis alterna dilatatio & collapsus; quæ priori aër per os, nares, asperam arteriam in vesicularem pulmonum substantiam intrat, eam suâ gravitate & elasticitate expandit, sanguinis fluxum per arterias venasque adjuvat, & in sanguinem agit ob Thoracem ampliatum per contractionem musculorum intercostalium, & diaphragma planius redditum: & quo posteriori aër ex pulmonis compressi vesiculis, aspera arteria, ore & naribus expellitur, ob thoracem collapsum vi cartilaginum costarum agentium, cessante sc. causâ actionis musculorum intercostalium, sed pressione musculorum abdominalium agente in viscera, adeoque diaphragma intus in Thoracem intrudente, & simul juvantibus contractionem Thoracis musculo triangulari aliisque &c. Binæ hæ actiones sunt maximè necessariæ ad Vitam in animali perfecto, iis enim impeditis vita cessat, quia humorum circulatio per vasâ sua cessat. **B. De ademhaling.** G. Das athem holen, die lufft ein-und autz ziehen, athemzuge. Gall. *Respiration*, A. A breathing.

RESTA BOVIS, est *Ononis*, dicitur, quod arantes boves nonnunquam sistat. Vide *Anonis.*

RESUMPTIVA à *Resumere*, seu *Restaurantia* à *Restaurare*, dicuntur pectoralia & alimentosa, ad ægros extenuatos restaurandos.

RETE MIRABILE, sic dicitur ob mirabilem structuram, constat ex plurimis arteriis & Venulis, subjicitur cerebri basi & glandulam pituitariam in ambitu suo complectitur, à lateribus ossis sphenoidis: usus est ne sanguis subito nimis ad cerebrum ruendo, aliquo modo supprimatur; in homine & equo, qui generosos effectus edunt, non ita invenitur. **B. Het wondernet.** G. Das wundernetz. Gall. *Rets merveillenx.* A. The wonderful net.

RETICULARIS PLEXUS, idem quod *Choroides.*

RETICULUM, est membrana complicata, tenuis, plurimis arteriis, venis, & copiosâ pinguitudine conspicua, intestinis superextensa: situm est in abdomine per totam ferè ejus anteriorem partem, immediatè sub Peritonæo expanditur superiùs lienem, jecur, quâ parte cavum est, ventriculi fundum, ejusque partem posteriorem, Pancreas, intestinum Colon, ac ipsum dorsum attingit, hinc super intestina latum, iisque immediatè incumbens, ad umbilici regionem ferè semper desinere videtur, sed ad os pubis usque plerùmque pertingit, semper enim eo usque extendi potest, idque confirmat ejus aliquando in scrotum delapsus, licèt id plurimi negent Anatomici, quia in demortuis ad umbilicum usque retractum observatur: duabus lamellis composita videtur, quarum posterior seu inferior à Peritonæo oritur, cui ad undecimæ circiter thoracis vertebræ altitudinem, ubi Aorta sub diaphragmate descendens venam cavam tangit, conjungitur, ejusque interventu firmissimè dorso alligatur, hinc sinistra ejus pars Colo quatenùs ventriculo subjacet, nec non Pancreati adnata, versùs anteriora sinistrorsum tendit, lienis cavo nec ètitur ac fini anterioris lamellæ continuatur; dextra verò intestino duodeno & ventriculo commasctur ad hepatis cavum, ubi vena portarum illud ingreditur, pergit, parvo ejus lobulo sese jungit, & superior lamella dici incipit; hæc itaque hic loci inferiori continuata concavæ jecoris parti adhærens, ad sinistrum latus reflexa, duodeno, pyloro, fundo ventriculi inseritur, hinc ad lienem delata lamellæ inferiori occurrit, unamque continuam membranam cum ea constituit, adeòque reticulum hoc orbicularem quasi format ellipsin ad spinam dorsî elatiorem, ad fundum, ventriculi declivorem; cæterum inferior lamella subter ventriculum progressa toti ejus posteriori sedi subfœrtnitur, via declivi versùs anteriora vadit, ibi superiorem membranam contingit, indeque ambo sibi invicem incumbentes in quibusdam locis liberè, in aliis arctissimè affigitur intestinis. vide *Epiploon & Omentum*.

RETIFORMIS PLEXUS, vide *Plexus Retiformis*.

RETIFORMIS TUNICA, est quadam interioris substantiæ nervi optici in oculo expansio, instar veluti serici villos formans eminentes, tenerrimos, posticè & lateraliter humorem vitreum ambiens, quæ se habet ut paries

albus in camera obscura, qui species visibiles per foramen camerae atratae admissas excipit representatque. Vide *Amphiblestroides*. B. *Net nettblies*. G. Das netz häutlein. Gall. *La Rétine*. A. The netlike tunicle.

RETINA TUNICA, vide *Retiformis* & *Amphiblestroides*.

RETORTA, CORNUTA sive *MATRACIUM*, est vas Chymicum, ex vitro, lapide, ferrove conflatum, figura rotunda, ad cujus latus rostrum est flexum, retortum, & cavum, quo destillanda ingeruntur & egeruntur. B. *Gen retort / kromhals*. G. Eine retorte, storcken-schnabel. Gall. *Cornue, Retorte, Matras*. A. A Retort.

REVERBERATIO CHYMICA, est ignitio, quâ corpora igne vivo, in furno reverberii, calcinantur. Vide *Ignis actualis*.

REVERBERIUM, est fornax chymica, quâ corpora ignienda vel destillanda, per ignem undique à parietibus reflexum in ipsâ corpora vel vasa continentia, calcinantur vel reverberantur. B. *Gen weerstuit oven*. G. Ein reverbirer ofen. Gall. *Reverbère*. A. Reverberatory.

REVIVIFICATIO, est, quando ex gr. Mercurius ex cinnabari, additione salis alicujus, de novo suscitatur. B. *Herlewendig-making*. G. Wiederum lebendig werden. Gall. *Revivification*. A. Reviving.

REVULSORIA V. S. est operatio quâ, sanguis in partem aliquam irruendo nimis agens, in contrariam, per venam, in parte satis remota opposita incisam, avertitur, ut ex parte affecta id quod hæret expellatur, vel si vasa rupta sint, minori vi nunc pressa tempus se constringendi adipiscantur: hæc leges circulationis, licet contradicantur, ex legibus hydraulicis verè demonstrantur. B. *Afleyding der bogten*. G. Das ableiten. Gall. *Revulson*. A. Idem.

REVULSIO, vide *Antispasms*.

RHA, idem quod *Rheum*, & ita per excellentiam vocatur *Rhaponticum*, ab amne *Rha* nominatur, qui suas aquas per Tanaim fluvium tandem in Pontum Euxinum evomit. Alii putant rha significari radicem, & radicem esse ponticam. Est radix purgans, flava, longior Rhabarbaro.

RHABBARBARUM, est Lapathi species: quæ habet folia ex radice erumpentia valde magna, ampla, lata, ferè

rotunda, crassa, caulibus longis, crassis, & nigricantibus
 adhaerentia, coloris sunt saturate viridentis, gustus acidi
 fatis grati, in medio hujus foliorum secundo aut tertio
 anno protruditur caulis crassus & robustus, non tam altus
 quam Lapathi hortensis Patientia dicti caulis, quam am-
 plectuntur folia minora, sed etiam rotunda: in summitate
 caulis spicatum proveniunt flores herbacei, albidi, hexa-
 petaloidei, in limbo exteriori muscoli, herbacei in me-
 dio; floribus deciduis succedunt semina triangularia,
 splendentia, subflava, vel rufa, tribus foliolis vice capsu-
 lae aliorum Lapathorum more inclusa: temporis lapsu ra-
 dix grandescit, multis propaginibus hinc inde propenden-
 tibus, oblonga, tuberosa, circularibus zonis rugosa, tu-
 beribusque inaequalis, communiter ponderosa, foris est
 coloris rubentis vel fusci, intus crocei; ablato cortice ex-
 teriori, radix apparet sublutea, multis venis rubicundis
 ipsam percurrentibus; saporis est amaricantis, & lenta
 viscidine subadstringentis, nauseosi odoris pontici debi-
 lis, idem ferè, ac *Rheum*; sed melior radix est flavi co-
 loris, quæque rara existit, & minorem stypticitatem ha-
 bet, & quæ in mandendo glutinosa est cum levi tamen
 adstrictione, & croceæ tincturæ, cum varietate coloris
 dilute ex carneo colore rubens, & intus variegata instar
 nucis moschatae diffractæ: commendatur etiam quæ est
 gravis cum raritate sua, & in qua etiam contractis frustis
 invenitur digregatio ex ruffo & glauco: frustis majori-
 bus, cum difficilius siccantur, & sæpius intus putrescant,
 non fidendum, quandoque enim superficies exterior ele-
 gans, interior verò putrida existit atque cariota, adeoque
 sæpius frustra mediocria sunt meliora: Rhabbarum quod
 itinere terrestri advehitur, præfertur illi, tanquam citius
 corruptibili quod navibus adfertur; mitissimè purgat, &
 astringit. Volunt nomen componi ex *Rba* radice, & bar-
 barum, ac si esset Barbarorum radix. Duplex est *Verum*
de Levantes, quod flavum & melius de quo actum: alte-
 rum *Muscoviticum*, quod habet corticem crassum, ligno-
 sum, colorem obscurum, valde est ponderosum, humi-
 dum, & corrumpi proclive, adeoque deterioris notæ. Di-
 citur Arabibus *Raved*. In China provenit, undè in Indiam
 & Turciam, hinc Venetas defertur, & quidem vel navi-
 bus vel itinere terrestri. Gall. *Rubarbe*. Vide *Rhaponticum*.

R H A B.

RHABDOIDES SUTURA, idem quod *Sagittalis*.

RHACHIS, idem quod *Spina Dorſi*.

RHACHISAGRA, eſt *Arthritis Spinalis*, in dorſo.

RHACHITÆ, vocantur muſculi dorſales, qui univerſis coſtarum commiſſuris, in toto thorace, ſuperinjecti ſunt, à poſteriore parte, nihil relinquentes, quod non contegant, ſed omnes coſtarum radices, & vertebrarum proceſſus, qui à lateribus ſunt, adhæc, quid inter ipſas radices eſt, complectuntur. **B. De ruggegraads ſpieten.** G. Die mäuſſe des rueckgrades. Gall. *Muſcles de l'Epine du dos*. A. The muſcles of the Chine bone.

RHACHITIS, eſt medulla ſpinalis, quæ ſuo loco videtur. Item, morbus ex Anglia oriundus, ad Baravos, Germanos &c. diſperſus, infantes juniores anno ætatis plerumque ſecundo invadens, qui eſt inæqualis nutritio cum partium laxitate, mollitie, debilitate, languore, ignavia, torpore, capite juſto majore, infra caput macie, protuberantiis circa articulos, incurvatione oſſum, anguſtia peſtoris, tumida abdominis impletione, Hypochondriorum tenſione, ſiti inextinguibili, tuſſi &c. nomen ab Anglis inditum eſt, *the Rickets*: ſed quia dorſi ſpina in progreſſu morbi quandoque afficitur, ſemper ferè verſus dextrum latus ſe incurvando, haud incongruè à Cl. Gliffonio Rhachitidis nomine indigatur. G. *Lendenbang / engelſche ziekte*. G. Lenden krankheit, die engliſche ſiechte. Gall. *Rhachitis, ou Charte*.

RHACHOS, à *ῥήγνμι* rumpo, eſt linteamentum lacorum & detritum, & exinde ulcera quædam hoc modo nominantur, quæ lacera ſunt & detrita. Dicitur & *Rhachos*. B. *Gen geſcheurde zweer*.

RHACOSIS, idem quod *Rhacos*.

RHAGADES, Latinis *Sciſſura*, *Fiſſura*, *Rima*, ut in aliis corporis partibus accidunt, ut manibus, pedibus, labiis, uteri oſtio: ita etiam in ano, ac recti inteſtini extremitate, ac in ſphinctere ſeu muſculo anum claudente accidere poſſunt. Suntque rhagades ſeu ſciſſuræ ani, oblonga quædam ulcuſcula ſine tumore, iis ſimilia, quæ interdum in manibus à magno frigore excitantur. Suntque alia ſuperficialia ſaltem, alia profundiora: alia ſine duritie & callo, alia calloſa latera habentia: alia humida & ſaniem fundentia, alia ſicca & cancroſa, à *ῥήγνμι*, rumpo.

po. B. Bersten / klooven des fondamentz. G. Die
schrunden an händen und fueßen von der kelt. Gall.
Fentes, ou crevasses qui viennent à plusieurs parties du
corps. A. Chinks, Clefts.

RHAGOIDES, est *Uvea Tunica oculi*, quæ & *Perforata* à structura vocatur, alias & *Choroïdes*. B. Het druiven-vlies. G. Das trauben häutlein, das schwarzte häutlein des augs umb den stern. Gall. *l'Uvée*. A. The grape-like tunicle of the eye.

RHAMNUS, est arbuscula spinosa crescens aliquando ad altitudinem arboris, ejus truncus est mediocriter magnus, corticem similem ceraso habens: lignum est sublavum: rami spinas quasdam *Pyrum sylvestrem* referentes habent: folia sunt ampla, viridia, mali foliis minora, in margine leviter denticulata: flos parvus, monopetalus, infundibuliformis, quadripartitus, in cujus fundo stamina surgunt cum pistillo, quod deinde abit in baccam mollem, succo virente plenam, *Frangulæ* parem, magnitudine pisi, per maturitatem nigram; in qua grana ut plurimum quaterna, *Pyrorum* granis penè similia, figurâ ferè triangulari, cortice nigricante, callosa, hinc gibba, inde verò plana; sapor baccarum amarus & subadstringens, & qui facile gustanti nauseam movet; habet & succus peculiarem sibi odorem: volunt dici quasi *εξορ μέρου*, corrupens robur. B. *Wyn-bezie-boom / duinbezie-boom*. G. Kreutz-beer, wegen-dorn, sand-dorn, weiden-dorn. Gall. *Bourg-Epine, Nerprun*. A. Rhamn, Christs thorn.

RHANTERES, dicuntur oculorum anguli interiores, naso proximi: qui & *ρηται* vocantur, seu *Fontes Lacrymarum*. Vide *Canthus*.

RHAPHE, SUTURA, quando vulnera consuuntur mediante emplastro conglutinante. Item suturæ cranii ita vocantur, de quibus suo loco. Vide *Sutura*.

RHAPHANUS, idem quod *Rhaphanus*.

RHAPONTICUM, eadem ferè radix est ac *Rhabarbarum*, sed magis oblonga, imò & vires eadè. Sunt qui putant *Rhabarbarum* & *Rhaponticum*, eandem esse radicem, prout hodie in officinis prostat; suprema nempe & crassa radicis pars esset *Rhabarbarum*, inferior & crassa *Rhaponticum*, ut censet Cl. *Comelinus* cum *Hermanno*; credit autem Cl. *Tournefortius* peculiarem esse plantam, quæ

quæ etiam nunc in hortis colitur, & à Prospero Alpino descripta reperitur. Est species Lapathi, quæ florem habet monopetalum, campaniformem, & multifidum; ex cuius fundo pistillum surgit, quod deinde crassescit femine factum triangulari, capsulæ triangulari pariter per maturitatem ita affixo, ut ab ipso divelli nequeat; differt quoque à Rhabarbaro, quod radix sit levior, minus compacta, minus odora, minus amara, si masticatur Rheo est viscosior. Defertur ad nos ex Asia, sic fortè vocatur ex *Rha*, radice, & *Ponticum*, quia in Ponto nascitur. B. *Rhaponticum*. G. *Rhapontick*. Gall. *Rhapontic*. A. Idem. Datur & alias species Rhapontici, quæ est Rhaponticum vulgare, seu centaurium majus, sive Pseudo Rhaponticum, quæ est planta, quæ caules dimittit quatuor vel quinque pedes altos, rotundos, rectos, ramosos: folia sunt magna, oblonga, valdè divisa: flos est flosculusus constans flosculis multifidis, Embryoni infidentibus, & calice squammoso non aculeato comprehensis; Embryo autem abit deinde in semen pappis instructum, oblongum, splendens: radix longa, crassa, recta, carnosa, extus nigricans, intus rubescens, saporis dulcis, postea adstringentis & acris: crescit hæc planta in montibus. Gall. *Grande Centaurée*.

RHEGMA, est partis alicujus ruptio: ut ossis, peritonæi, oculi &c. à *ῥήγμα* rumpo.

RHEUM, idem quod *Rha*.

RHEUMA, dicitur vulgò humoris è naribus in subjectas partes fluxio; verùm est, obstructio vasorum minimorum lympham vehementium, undè tumor cum dolore partis, sed non veluti in inflammatione sanguinea, non enim suppuratur, & contingit in partibus pierumque tenerioribus & membranosis, ut in membrana narium, faucium, œsophagi, &c. à *ῥέω* fluo. B. *Gen bloepinghe / snof / zinkinge*. G. *Ein flusz*. Gall. *Rhume, Catharre, Fluxion*. A. Rheume, Catharre.

RHEUMATISMUS, est dolor atrocissimus, dilacerans, & minimo motu summopere excitatus, vagus, obsidens articulos nunc hos, nunc illos, sæpè fixissimus in parte, cum tumore & rubedine loci quem occupat, & cum febre continua incipiens, quæ postea lenitur & ex intervalis longis quandoque redit; cujus causâ est inflammatio,

in arteriis lymphaticis membranarum juncturas ambientium ob materiæ inflammantis naturam non suppuranda, estque hic morbus arthritidi & podagræ affinis, à $\rho\acute{\iota}\omega$ fluo, undè Rheumatici dicti. B. *Plöepingē*. G. Das fließen, ein flusz. Gall. *Fluxion, Rhumatisme*. A. Rheumatism. Lusit *Curimentos*.

RHEXIS, idem quod *Rhegma*.

RHINENCHYTES, est siphunculus, quo medicamenta naribus immittuntur, ex $\rho\acute{\iota}\varsigma$ nasus, & $\epsilon\gamma\chi\theta\alpha\varsigma$ immitto. B. *En neus sprut*. G. Nasen spruerze. Gall. *Siringue pour le nez*. A. The nostrils syringe.

RHIZOTOMUM MEDICAMENTUM, est quod morbum funditus & radicitus evelit, ex $\rho\acute{\iota}\zeta\alpha$ radix, & $\tau\acute{\iota}\mu\omega\varsigma$ feco. B. *Ters dat tot de wortel updypst*.

RHODELÆON, est oleum rosarum, ex $\rho\acute{\iota}\delta\omega\upsilon$ rosa, & $\epsilon\lambda\alpha\iota\omega\varsigma$ oleum. B. *Rosen-ölr*. G. Rosen-oel. Gall. *Huile de roses*. *Huile rosat*. A. Oly of roses.

RHODIA RADIX, est Telephii species, sic dicitur quòd ejus radix contrita Rosas oleat: $\rho\acute{\iota}\delta\omega\upsilon$ enim est rosa. B. *Roze-wortel*. G. Rosen-wurtzel. A. Rose wort.

RHODINUM, est acetum rosaceum, aut aliud quid ex *Rosis* paratum, à $\rho\acute{\iota}\delta\omega\upsilon$ rosa.

RHODIUM LIGNUM, Asphalatorum quatuor modernis innotuerunt species, cortice cinereo, ligno purpureo seu Dioscoridis. Secunda, colore Buxi. Tertia, Albicans torulo citreo. Quarta rubens. Verùm officinæ nostrates non nisi secundam & tertiam suppetunt. Prior est Asphalati species Lobelii. Posterior dicitur *Rhodium*, *Lignum*, quibusdam *Agallochum*, *Oleaque Æthiopica*, *Rhodium Lignum* vulgare roseum habet odorem, durum est, in Insula Rhodo insulisque fortunatis, altitudine unius hominis crescens, crassitie cerasi, colore ferè macis. B. *Rhodes hout & rozen hout*. G. Rodiser-holtz, rosen-holtz. Gall. *Bois de Roses*. A. Rose-wood.

RHODODAPHNE, est Nerion seu Oleander, sonat Laurum roseam: sic nuncupatur à flore, rosæ simili & foliis Laurinis, $\rho\acute{\iota}\delta\omega\upsilon$ est rosa, & $\delta\acute{\alpha}\phi\upsilon\eta$ Laurus. Vide *Nerion*.

RHODODENDRUM, idem quod *Rhododaphne*, ex $\rho\acute{\iota}\delta\omega\upsilon$ rosa, & $\delta\epsilon\iota\delta\epsilon\omega\upsilon$ arbor.

RHODON, sive ROSA, vetustas ex sanguine Veneris & Turcæ ex sanguine Mahometis, ortam sibi persuadent,

cujus nomine folia rofarum humi jacere non patiuntur : hæc Gr. ῥόδον dicitur, quasi ῥόδον pro ῥόδον, ut Plutarcho, qui ῥόδον πολλὰ τῆς ἰσθμῆς (vel ἰσθμῆς) ἀφίησι, quod largum odoris effluuium emittat, à ῥίω fluo. B. **Roos**. G. Eine Rose. Gall. *Rose*. A. Rose.

RHODOMELI, est mel rosarum, ex ῥόδον rosa, & μέλι mel. B. **Rosen honig**. G. Rosen honig. Gall. *Miel Rosat*. A. Honey of roses.

RHODONIA, idem quod *Rhodon*.

RHODOSACCHARUM, est saccharum rosaceum, ex ῥόδον rosa, & σάκχαρον Saccharum. B. **Roze suiker**. G. Rosen zucker. Gall. *Sucre Rosat*. A. Sugar of roses.

RHODOSTAGMA, est aqua rosarum, ex ῥόδον rosa, & σάκχαρον stillo.

RHOE, vide *Rhus*.

RHOEAS, fortè à ῥίω fluo, quia flosculi statim decidunt, sic vocatur Papaver Rhœas, sive Papaver erraticum rubrum, quod & inter frumenta sæpè reperitur. Contra affectus pleuriticos ejus syrupus & decoctio valdè prædicatur. B. **Roodenheul / wilden heul / kolle bloemen / hanker bloemen / klapper rozen / roosn rozen**. G. Clapper rosen & korn rosen. Gall. *Coquelicoc*, *parot sauvage*, & *Confanons*.

RHOMBOIDES, est pars musculorum, initium habens à tribus inferioribus vertebrarum colli, totidemque superioribus vertebrarum dorsi spinosis processibus: mox oblique descendens, principio, sineque carnosum, ad scapulae basin fertur; quam retrorsum, sed & oblique sursum agit, ex ῥόμβος figura quadrata, & ἰσοῦ forma. B. **Tarbot's gelijke spieren**. G. Der rauten gleiche maulz. Gall. *Muscle Rhomboide*. A. The rhomboide muscles. Est etiam fasciarum species rhombi figuram representans. B. **Tarbot's gelijke vierkante zwagtel**. Gall. *Bandage de figure Rhomboide*.

RHOMBUS, est species deligationis chirurgicæ, figura rhombum referens, hoc est quadrangulum æquilaterum, sed non rectangulum: hujus deligationis variæ describuntur species. B. **De tarbot's band / scheeve-ruit's zwagteling**. Gall. *Le Rhombus*. Dicitur & alia *Semirhombus* quæ vulneribus circa auris loca advenientibus infertur. B. **Scheeve-ruit's-gewpze zwagtel / ooz-zwagtel**. Gall. *Demi-Rhombus*.

RHUS

RHUS sive **RHOE**, **RHUS CULINARIUM**, **SUMACH**, est Arbuscula, quæ aliquando crescit ad altitudinem arboris; folia sunt pinnata, lata, oblonga, in margine incisâ, rubicunda, Fraxini foliis ferè similia: flores in racemos sunt congesti, albi; his in terram delapsis succedit capsula quædam, compressa, ferè ovalis, membranosa, rubicunda, semen ejusdem figuræ habens inclusum, coloris rubri; sapor foliorum, florum, & fructuum est adstringentissimus; crescit in locis lapidosis, ejus fructus olim solebat cibis aspergi & in culinis adhibebatur loco salis ad carnem condiendam, hinc *Rhus culinaria* sive *Obsoniorum* appellabatur: & quia usurpari cæperat à corticariis, *Rhœ Coviaria* dicebatur. Tinctores etiam illam plantam adhibent; semen, quod officinis in usu est, Botri in modum crescit. Provenit in Hispania, Italia, Ponto, & quod sumach virginianum vocatur, crescit in virginia. Nomen accepit à colore coccineo acinorum, à voce *ῥυθ* Latinorum ruffum manasse contendunt, fortè à *ῥυθ* fluo, alii ab *ῥυθ* rubrum derivant. B. *Smak*. G. *Færberbaum*, *gerberrinden*. Gall. *Rb*. A. *Sumach*.

RHYPTICA, sunt medicamenta detergentia & sordes abluentia. Quidam sumunt pro *Ruptoriis*, à *ῥυπτω* sordes abluo.

RHYTHMUS, est certa pulsuum, temporum, vitæ, ætatum &c. proportio, à *ῥυθμῶς* ad numeros aptos refero.

RHYTIDOSIS, est corrugatio alicujus partis, à *ῥυτις* *ῥυτις* in rugas contraho.

RIBES, sive **RIBESIUM**, est frutex, qui habet ramos duros, tortuosos: folia subrotunda, viridia, dentata; flores sunt in racemos congesti, pentapetali; post flores succedunt baccæ rotundæ, albæ, vel rubræ, politæ, molles, succum rubicundum vel album continentes, saporis acidiusculi & grati, quæ baccæ multa parva semina includunt: vox Mauritanica, ideòque græcam nec latinam originem habet. B. *Albezien* / *Teniberis* / *Wpnhезien* / *St. Jans-bezien* / *St. Jans-druiffes* / *bezien over zee*. G. *Johannes beer*, *riebesel*. Gall. *Crosetier rouge de Jardin*, *ou blanc*. A. *Corence*, *Corents*, *Curranff*.

RICINUS, est planta, ad arboris altitudinem sæpè excrescens, ejusque formam habens, habet caules crassos, excavatos, lignosos, in superiori parte ramosos, coloris

purpurei, pulverem album farinam referentes habentes: folia in initio rotunda, sed postea angulosa, profundissime incisa, mollia, ampla: flores apetalii, steriles, exigui: fructus à flore remotus in eadem planta, trigonus, plerumque membranula involutus, tres loculos conficiens, in quibus singulis semen instar testitudinis oblongum, fat crassum, coloris lividi, saporis subdulcis, acris, nauseosi, medullam albam & teneram continens, hæret: hic fructus benè maturus, semina cum magno impetu ejicit: radix est crassa, longa, dura, alba, fibrosa: vulgò *Cataputia* major vel *Palma Christi*, vel *Manus Christi*, item *Mirabilis Arbor* ab proceritate, foliorum amplitudinem, florum suavitate, feminum picturam, & exsultationem, *Ægypt. Gr. κίσι, & κρότων.* Ricinus & Croton à similitudine animalis, quod semen ejus referre videtur, nominata est. Sunt enim *Gr. κρότωνες* & Latinis *Recini*, insecta animalia, quæ canibus præsertim adhærent, quibus cibi nullus exitus est, colore livido, nullis discreta membris, in globum continuo crescentia, donec plenius saginata, post aliquot dies sponte suâ decidant. *B. Wonder-boom / molle-kruid / kruis-boom. G. Wunder-baum, kreutzbaum. Gall. Ricin, Palme de Christ. A. Palme de Christ, wonder-tree, mole-wort.*

RICINUS, est insecti species sub cute nostra.

RIGOR, *Gr. ῥίγος à ῥίγω* rigeo, est convulsio subito incidens in cute, & quibusdam muscibus artuum, lumborum ac colli, ita ut, qui corripitur rigore, primum sentiat concussionem ex subita & improvisa contractione, deinde aliquandiu ita contractus rigidusque manet: unde in hoc differt ab *Opisthotono* & *Emprosthotono*, quòd in rigore nullum membrum distorqueatur ab ordinaria, quæ in motu corporis esse solet, figura, at si ritè perpenderis, *Rigor* est primus gradus, & viam sternit ad *Opisthotonum* vel *Emprosthotonum*, utpotè qui non sine rigore fiunt, sed ultra procedentes rigorem efficiunt cum insolita corporis figura: hic verò *Rigor*, de quo loquimur, vix alibi observatur, quàm in initio febrium intermittentium, & in omnibus fermè, qui moriuntur, unde manifestum, quòd fiat ab obstructione vasorum, per musculos quosdam currentium. *B. Stypvighed. G. Das erstarren vom frost, wen einen frewert im fieber. Gall. Frisson. A. Stiff.*

RIMA PUDENDI, sive **FISSURA MAGNA**, est pudendi muliebris oculo apparens rima, quæ sic dicitur quia ab ossium pubis inferiore parte ad anum usque ferè pertingit; ita ut inter illam & anum spatium, quod perinæum sive interfœmineum appellatur, vix pollicis transversæ latitudinem excedat. Hæc repetito coitu dilatatur; usus est ejus canalis modo penem tanquam in fossam dirigere, urinæ & menstruis exitum præbere, & fœtus excludendi infervire. B. *De schamelheids spleet*. G. Die riesz der schamen. Gall. *La Grande Fente; Fente de la partie honteuse*. A. Split of the privities.

RIMA, est ossis fissura, quando os aut cranium ferè ruptum fuerit. B. *Gen spleet*. G. Ein spalt, ritz. Gall. *Fente*. A. Split, Cleft.

RIMULA LARYNGIS, est ea, quæ à cartilaginibus duabus Arytænoideis efformatur, & quæ ab epiglottidis cartilagine clauditur, ne quid cibi aut potus in laryngem incidat; nam si quid casu illabatur, illicò tussis oritur, & non rarò suffocatio, tunc nos Belgæ dicimus. B. *t Is in de verkerde keel / het spleetjen des strottenhoofst*. G. Eine spalt der gurgel. Gall. *Ouverture ou fente du Larynx, Sifflet la Glotte*. A. Split of the gullet pipe.

RISIGALLUM, vide *Arsenicum*.

RISUS APIUM, est Ranunculi species; nomen accepit, quod in cibo sumptum mentis alienationem cum labiorum contractione, eas convulsiones faciat, quæ risus speciem videntibus præbent, vocatur illa convulsio *Spasmus Cinicus & Risus Sardonius*. Sic etiam appellatur *Apiastrum*, sive *Citrago*, quia ea planta apes delectentur, iisque quasi risum pariant.

RISUS SARDONIUS, est spasmus utriusque maxillæ. *Oudaan* p. 333. est risus, sive faciei contractura risum simulans, in quo risu, nec voluntas, nec intellectus, ut causæ ullo modo concurrunt, sed illud sensitivum omni animali commune, hinc oritur à quacunque causâ partes faciei contrahens, quæ in risu verò agunt: nomen Sardonii traxisse videtur ab Herba Sardoia vel Sardonia, ita dicta, à solo nativo Sardinia, ubi primo inventa fuit, quæ vocatur & Risus Apium.

ROB, idem quod *Apochyliis*.

ROBERTIANA, seu **ROBERTI HERBA**, est Gera-

nii species, haud dubiè à superstitione aliqua Divi, quâ superior ætas mirificè imbuta fuit, appellatur.

ROBIGO, idem quod *Rubigo*.

ROBORANTIA, idem quod *Cordialia*.

ROBUB, idem quod *Apochylisma*.

ROBUR, est arbor glandifera, sic à vastitate & firmitate dicta.

ROCHUM ALUMEN, sive RUPBUM, orta à Gallica voce *Roc*, quod *Rupem* denotat, vulgò *Alumen Rochæ* vocatur. B. *Kilip-aluin*. G. *Stein-alaun*. Gall. *Alun de roche*, ou de *glace*. A. *Rock alum*.

ROHOB, vide *Apochylisma*.

ROBELLA, vide *Ros Solis*.

RORIFERUS DUCTUS, idem quod *Ductus Chyliferus*.

ROS, Antiquis dicebatur, cum prima humiditas ab extremitatibus vasorum excidit, & in membrorum substantiam dispersa est. Ros, inquit *Galen. 7. method. 6. tertia humiditatis species* undè partes corporis nostri nutriuntur, quæ continentur in omnibus animalis partibus, ceu Ros quidam per earum substantiam sparsus: hæc est Antiquorum opinio, optimè verò sic vocari potest ille humor vaporosus, qui in abdomine animalium semper adest, sub specie vaporis exit, dum animal exenteratur, similis ros est in Thorace, & pericardio aliisque partibus perpetuo præfens, exhalans è vasculis minimis, ad obliniendas partes ac humectandas destinatus, per alia vascula continuò quoque absorptus. B. *Ῥανῶ*. G. *Thau*. Gall. *Rosée*. A. *Dew*.

ROSA, est planta, quæ habet ramos duros, lignosos, spinosos, corticem plerumque spinosum: folia oblonga, dentata, aspera, pinnata, in impar extremum excuntia, finis pedunculi format ovarium sphaericum, coronatum in fastigio suo corona profundè quinquefida, radiata, cujus segmenta longa, atque laciniata calicem referunt: flos est pentapetalus, cujus petali oriuntur ex margine interno calicis, undè & stamina numerosissima: ovarium emittit ex centro apicis capitulum tubis multis, fimbriatis ornatum, quod sit fructus unicusularis, fætus seminibus plurimis, angulosis, villosis, instructus apice foliaceo: hæc arbuscula crescit in hortis. B. *Rosen*. Gall. *Rose*. Gr.

ῥόδον, dicunt vocari ab oleo, vel per antiphrafin, quòd minimè oleat, num odorata existat, vel à Gr. *ῥόδον*, vel quòd rubricanti colore rubeat. Vide *Rhodon*.

ROSA, idem quod *Erysipelas*.

ROSMARINUM, *ROSMARINUS*, est Arbuscula, quæ habet caulem longum, tenuem, cineritium, habentem folia angusta, dura, non flexilia, in parte superiori viridia, in inferiori alba, odoris penetrantis, aromatici, faporis acris: flos est monopetalus, labiatus, cujus labium superius bifidum, & fursùm versùs posteriora revolutum est cum staminibus aduncis, inferius verò in tres partes divisum, media cochlearis instar excavata: ex calice autem bidentato vel tridentato surgit pistillum, posticæ floris parti adinstar clavi infixum, ac quatuor veluti embryonibus stipatum, qui deindè abeunt in totidem femina subrotunda, in capsula, quæ floris calix fuit, inclusa, & ad se invicem juncta: radix est fibrosa, minima: crescit hæc Arbuscula in regionibus calidis, ei nomen impositum videtur, quòd folia quâ parte minùs viridia sunt, quandoque albedine quâdam aspersa sint quæ rorem videntur mentiri, quæ ipsa albedo quandoque etiam in parte viridiore observatur, vel nomen illud accepit, quòd collibus roribusque gaudeat marinis. Gr. *Ῥοσμάρις*, quòd odorem thuris seu olibani reddat. B. *Rosmarjn*. G. *Rosmarin*. Gall. *Rosmarin*. A. *Rosemary*.

ROSSALIA & *ROSSANIA*, sunt nomina Neapolitana, ab aliis *Purpura* vocantur & *Rubores*, ac Gr. *Ἐρυθηματα*. Sunt maculæ rubræ & quasi ignitæ, cum vix affatu digno tumore, per univèrsùm corpus, quasi quædam Erysipelata parva, in principio morbi seu die quarto vel quinto morbi erumpentia. Progressu morbi totum corpus occupant, ut id quasi ignitum appareat, ac si Erysipelate laboret; qui color in declinatione iterum, ut in principio, in maculas mutatur, quæ tandem septimo vel nono die evanescent, epidermide squammarum instar decedente.

ROS SOLIS, *RORELLA*, *DROSUM* & *SALSIRO-RA*, *SPONSA SOLIS*, nomen habet, quòd ejus folia, semper quasi rorida sint, est planta, quæ habet cauliculos exiguos, longos, inferius lanuginosos, folia obrotunda, concava, pallide viridia, tenuium rubescentiumque staminum veluti cilio circumquaque fimbriata, aspergine rori-

da guttularum, etiam per ferventissimos æstus pilis adhærescentibus, madida : flos est rosaceus, plurimis scilicet petalis in orbem positis constans, ex cujus calice tubulato surgit pistillum, quod deindè abit in fructum ovatum vel acuminatum, apice dehiscens, seminibusque factum subrotundis, vel oblongis : radix fibrosa, & tenuis instar capillorum. B. *Sonne-dauw* / *loospig-fruid*. G. *Sonnen-thau*, *sonthau*, *sondauw*. Gall. *Rosée du Soleil*. A. *Sonne dewe*, *seu-dew*, *moror-graff*, *red-rot*, *youth-wort*.

ROSTRIFORMIS PROCESSUS, vide *Coracoides*.

ROSTRUM PORCINUM, vide *Dens Leonis*.

ROSTRUM, dicitur fistula illa quæ galeis seu capitellis destillatoriiis continua est, per quam ex galea liquor destillatus in receptaculum suppositum destillatur. B. *Be bek* / *de suut*. G. *Ein schnabel*. Gall. *Bec*, *Tuyau*. A. *Snoute*.

ROSTRUM, est forceps excisoria, & dicitur, pro varia figura, *Psitacea* & *Vulturina*, valet ad ossis aliquod frustulum, in curatione vulnerum capitis, partim rumpendo, partim incidendo, auferendum. B. *En papogais-bek* / *gieren-bek*.

ROTATOR MAJOR, & MINOR, sunt duæ Apophyses in superiore ossis femoris parte, Trochanteres dictæ, quarum major externa, minor interna; in quibus plurium musculorum tendines terminantur. B. *De dyebrens Dya pers*. G. *Des oben schenkels umdreher*. Gall. *Le Trochantere*. A. *Turner of the thigh*.

ROTULA, idem quod *Mola genui*.

ROTULÆ, vide *Tabellæ*.

ROTUNDUS MUSCULUS MAJOR brachii, qui brachium retro deorsum trahit, & deltoidi musculo contrariatur. Ab inferiore scapulæ margine & extimo angulo, undè transversas quasdam complectitur fibras radiosas, pronatus, brevi latoque tendine, brachii ossis infra cervicem desinit. Alter *Rotundus Minor* est seu *Brevior*, totus carnosus est, qui initio acuto ex infimo scapulæ angulo pullulat; postea magis magisque crassescit ad medium usque ventrem, indè sensim gracilescens, acuto sine finitur in ligamentum, quo humeri caput vestitum est, obliquè situs est, aliisque *Transversus Musculus Brevior* appellatur. Videtur non sine ratione, partem esse præcedentis

tis rotundi majoris. Tertius *Rotundus* radii est, *Pronator* dictus, vide *Pronator*. B. *De ronde spier*. G. *Der runde maufz*. Gall. *Le grand Rond*. A. A round brawne.

RUBEFACTENTIA, sunt medicamenta, quæ externe cuti applicata, titillationem, ruboremque illi inducunt, adeoque inflammationem levem, suntque hæc varii gradus Gr. *φοιλιζοτρα*, & conveniunt ubi humores in locum alliciendi sunt. B. *Wootmakende of blaar trekkende middelen*.

RUBEOLA est planta, quæ habet caules plurimos, tenues, quadratos, repentes: folia caulem ambientia, angusta, splendentia: flores in summitate ramorum crescunt, parvi, in quatuor partes divisi, coloris rubri, aliquando albi, odoris grati, Jasmimum redolentes: succedunt floribus semina bina sibi mutuo adhærentia, aspera, oblonga, pulpam albam continentia: radix est fibrosa, longa, lignosa, crassa, nigra: Rubeola dicitur quasi Rubia parva, quia hæc planta parvam Rubiam refert; vocatur etiam Cynanchica à Cynanche Angina, quia Anginam curare dicitur.

RUBEOLA, est species variolarum vel morbillorum, sunt enim exanthemata tubercula rubra, cum calore ac rufi invadentia, morbillis minus periculosa. Invadunt autem quandoque sola, quandoque inter variolas insperguntur, quandoque iis sanatis superveniunt. B. *Woodsjonk*. G. *Ein retheln five reeteln* à rubore appellant.

RUBIA, est planta, quæ habet caules longos, fermen- tofos, quadrangulares, nodosos, asperos: folia oblonga, angusta, caulem in formam stellæ ambientia, numero incerta, aspera: flos est monopetalus, campaniformis & multifidus; calice abeunte in fructum ex gemellis baccis constantem semine ut plurimum fetis umbilicato; baccæ sunt nigre, sibi invicem adhærentes, succo plenæ: radix oblonga, tenuis, succulenta, extus & intus rubicunda, saporis ex dulci amaricantis & adstringentis; odoris nullius. Gr. *ῥυβιδάρον*, officinæ *Rubiam Tinctorum* appellant: à radice rubro colore nomen accepit, quo lana & lintea tinguntur: sic græca vox fuit ab *ῥυβρον* rubrum. B. *Krappe/ mee/ mee-krappe/ rotté*. G. *Ræthe, Farber-ræthe, ferber-wurtz*. Gall. *Garance*. A. Maddiz.

RUBIGO, ROBIGO, USTILAGO, Gr. *ῥυβισβη*, est fru-

frumentum vitiosum, cujus spica quasi ob nigredinem, adusta conspicitur. B. *Brand / koren-brand*. G. *Melthaw*, brand im korn. Gall. *Mielle au bled*, *Brulave*. A. *Bligt*, brand-korne, blasting of korn, est quoque flos ferri vel cupri, aëre vel acri liquore exefi & versi in calceam materiam. B. *Koest*. Gall. *Kouille*.

RUBINUS, est Gemma diaphana rutilans, rubensque (exigua portiuncula est rubicundi coloris) ac limam respiciens. Rubedo ipsius est instar sanguinis, laccæ Indicæ coloris coccinei. G. *Kermine*. Gall. *Escarlatte*. A. *Scarlet*, *Crimson colour*. B. *Schaarlacken koleur*. Nobiliores Rubini in Insula Zeilan nascuntur, alii minores, in Coria, Calecut, Cambria, & Bishnagari; Optimi in flumine Pegu. Exploratur Bonitas ore & linguâ: nam duriores & meliores reputantur. Nascuntur in lapidea matrice rosei coloris, primumque candicant, deinde paulatim rubescentes ruborem contrahunt. Hinc albi immaturi. Nascuntur plerumque in aurifodina, ubi Saphiri reperiuntur. Gr. *ῤυβινός*, Arab. *Jacut*. Lat. *Carbunculus*, *κάρβυλον*. B. *ῤυβιν*. G. *Ein Rubin*. Gall. *Rubis*, ou *Carboncle*. A. *Ruby*, *rubin*.

RUBRICA, vide in *Impetigo*.

RUBUS, est Arbuscula, quæ habet ramos longos, flexiles, debiles, virides, medullosos, spinis acutis instructos: folia oblonga, acuta, dentata, dura, aspera, in parte superiori viridia, in inferiori coloris albi, trifoliata: calix est quinquesfidus: flores sunt rosacei, pentapetali, in summitate ramorum crescentes, exigui, pedunculis brevibus adhaerentes, numerosis staminibus stipati in centro calicis, cui adnascitur fructus globosus, ex pluribus acinis succulentis compositus, placentæ affixis, in initio rubicundis, sed post maturitatem nigris, saporem dulcem habentibus, sætis seminibus oblongis, singulis instructis sua tuba; radix parva, repens: hæc arbuscula crescit juxta vias: inter dumeta & secus margines agrorum. Gr. *ῤυβός*, à rubicundo succo nomen habere putem, vocatur etiam, *Sentes*. Aliquibus *Moravaticana*, corruptâ voce, ejus fructus dicuntur, cum dicendum esset *Mora Vaccinia*: Nam in hodiernum usque diem Græci mora illa à *ῤυβός*, *ῤυβίνα* & *ῤυβίνα* cognominant. Virgilius in Bucolicis unius literæ immutatione *Vaccinia* vocavit, nunc *Mora Bacci* appellantur,

tur, cùm dicendum esset *Mora Bati*. Gall. *Meure de Renard*. Vocatur etiam *Chamabatos*, quali humilis rubus. B. *Bzaam-bezie / bʒommiel-bezie*. G. Brombeer, bromen. Gall. *Ronce*. A. Rouces, bramble buffe, black-berje buffe, black-berry tree.

RUBUS IDÆUS, est Frutex, sic à monte Idæo appellatus, producens fructus moris ferè similes, rubros vel albos. B. *Bzaam-boizen / hinne-bezien*. G. Hun-bramen, hind-beeren, hin-beeren. Gall. *Framboisier*. A. Raspberries, rasp-berry-tree.

RUCTATIO, five **RUCTUS**, **BOMBUS**, aut **ERUCTATIO**, est flatuum ex ventriculo per Oesophagum adscensus, & ex ore egressus cum sonitu majore vel minore, qui oriuntur ex quacunque materia elastica in ventriculo rarefacta & aliquandiu retenta, sed subito explosa fursum. Sed quatuor gradus agnoscit. I. Cum flatus copiosè ejiciuntur. II. Cum eructandi conatus est major quàm ructus, sæpè non sine dolore & flatuum ascensu in oesophagum cum descensu eorum mox subsequente. III. Cùm in Nausea & ante Vomitus Ructus fiunt, aut magnus conatus. IV. Cum Ructus sonori sunt, & acres, acidi, falsi, fetidi aut humidi. Gr. *Ἐρυγμός, Ἐρυγή, Ἐρυγμός*. B. *Hispinge / rupzinge / oprizng*. G. Ein groltzer, sawre kopper, oder rultzer lassen. Gall. *Rot, Rottement*. A. Belching vel Breaking of wind upward.

RUCTUS, vide *Bombus & Ructatio*.

RUGITUS, est aëris in Intestinorum circumgyrationibus contenti, ob eorum motum perpetuum, de loco in locum migratio, five ob leves spasmos intestinorum diutius quàm par est hæsitet & rarefactus fuerit, five ob cibos aëris magna copia scatentes assumptos oriatur. B. *Rommelinge*. G. Gemurmel, ein getösc. Gall. *Grouillement*. A. Murmur.

RUMEX, est Lapathi species: hanc propriè Romani appellarunt Rumicem, forsitan quòd ab ea succus non aliter atque ex mamma, quam *Rumen* Veteres dixerunt, sitientibus exugì soleat. Rumo Antiquis erat lacto.

RUPTIO, vide *Rhegma*.

RUPTORIUM, est Medicamentum causticum, quod cuti applicatum exedit, & quo abscessus sæpè aperiri solent, paratur vulgò ex lixivii, vel ex crystallis lunæ aliisque rebus.

RUS.

RUSCUM, RUSCUS, est arbuscula, duos vel tres pedes alta, quæ habet ramos multos, flexiles, fractu difficilès: folia Myrti, sed rigidiora, duriora, acuta, pungentia, nervosa, inodora, sine caule, saporis amari & adstringentis: Calyx monophyllus, multifidus; intra hunc flores monopetali, campaniformes, globosi, exigui, lutei: flori succedit bacca rotunda, mollis, rubens, Asparagi bacis major, continens sub tenui pellicula modo unum, modo bina semina durissima, flava, saporis subdulcis: radix crassa, oblonga, tortuosa, obliqua, implexa, inæqualis, dura, repens, alba, fibras crassas demittens: crescit in locis incultis, ut in sylvis, ex Italia & Gallia huc adfertur; colitur hic in hortis. Officinæ litteram addunt, appellantque *Bruscum*. Gr. ὀξύμυρρον & κινεραμύρρον, fortè nomen habet, quòd *Ruri* ex Rusco fiant scopæ, vel quòd folia Myrti acuta & spinosa sunt; *μυράνθα* etiam dicitur, quia rustici olim supra suum corpus ponebant, ut illud a muribus defenderent, vocatur etiam *Laurus*, quia Laurinis coronis nectendis intervire posse videtur, & *Alexandrina*, quia in Alexandria crescit. An non Myrsine Dioscoridis? Jure meritò suspicatur. B. *Wuizen-doom* / *steekende-palm* / *heer-bezien*. G. *Mäuse-dorn*, *brusch*. Gall. *Houx frelon*, *Petit Houx*, *Fragon*, *Brusc*. A. *Butchers Broom*, *tree-holly*.

RUTA, Hæc planta crescit in formam arbusculæ, caules habet crassos, lignosos, ramosos, cortice albescente obductos; folia sunt in segmenta divisa, exigua, oblonga, carnosa, satis crassa, polita, bina: flores tetrapetali, rotacei, coloris flavi: post florem sequitur fructus in quatuor loculos per diaphragma divisus; continens semina parva, recurva, semilunata, coloris modo flavi. modo nigricantis, saporis ingrati, odoris gravis: in capsulis seminalibus est omnis vis, ex illis enim plus olei extrahitur, quàm ex integris seminibus & caulibus: radix fibrosa, lignosa, & flava est; tota planta habet odorem ingratum, saporem amarum & acrem, crescit in hortis ubique. Gr. Πήγανος, ῥύση, dictam volunt rutam, quòd una ex omnibus plantis, propter multiplicem ejus usum maximè eruitur. Alii ἀπὸ τοῦ ῥυτῆος derivant, quòd libidinosos nimiumque veneri addictos frenet. *Peganum* appellatur quòd siccitate & caliditate suâ coagulet ac condenset semen;

men; hinc uterum gerentibus inimicum esse ajunt, à πύρρονος compingo, concreasco. B. *Rute / wjn-ruit*. G. *Raute*, wein-raute. Gall. *Rue*. A. Idem.

RUTABULUM, est instrumentum ligneum vel ferreum, quo materia igni imposita, vel coquenda sæpè agitur. B. *Ten roer-floh*. G. *Ruehrhacke*. Gall. *Fourgons*. A. *Coal-rake*, *Maukin*.

RYAS, est nimia lachrymarum fluxio non ordinaria.

S.

S. N. idem quod SECUNDUM NATURAM, S. Gr. Σ vel etiam C. utrumque characterem enim Græcis in ulu fuisse docent Numismata. Alias Latinum S. est nota characteristica ponderis vel mensuræ, denotans dimidium præcedentis, vel *Semis*.

SABINA seu SAVINA, est frutex, qui perpetuò vi- ret, folia habet foliis Tamarisci similia, sed duriora & magis spinosa, odoris fortis, saporis acris & urentis: flos est amentaceus extremitati ramorum innascens, sed sterilis; embryones autem seu baccæ baccis juniperi similes, nucleis turgent angulosi, & asperis: datur & altera sabinæ species, quæ est arbor instar Amygdali magna. Gr. Βερίδος, & Βάρυδος, dicitur Romanis à regione, in qua multum nasceretur, an à *σιβηρδας* Deos honorare, quia dicuntur Sabini præ cæteris gentibus Deos veneratos esse. B. *Zeben-boom / zabel-boom*. G. *Siben-baum*, *seven-baum*, *sade baum*. Gall. *Savinier*, *Sabine*. A. *Savin*.

SABULUM, sive Arena, sunt granula solida, parva arenæ terrestri similia sed naturæ ejusdem ac Calculus humanus, quæ in urina reperiuntur, eminguntur, in renibus vel vesica nata. Gr. ἄμμος & ἄμμιον. B. *Zand / graveel*. G. *Sand*, *griesz*. Gall. *Du Sable*; *du Gravier*. A. *Gravel*.

SACCHARUM, seu SACCHAR, ZUCCHARUM, ZACHAR, ZACCHARUM, SUCCHARUM, MEL ARUNDINACEUM, MEL CANNÆ, arundo hæc non tantum in India Orientali & Occidentali, sed & in Africæ locis, imò & in quibusdam Europæ regionibus crescit. Exhibet autem Saccharum, partim incisione Cannæ undè Saccharum instar lachrymæ extillat, quod candidum est & rarum; partim elixatione potissimum medullæ ac radicis, donec scilicet Saccharum est succus ex arundinibus ex-
pref-